

Verslag: de heer Van Vlodrop

Evaluatie proeftuin Caberg/Malpertuis

Aanwezig

Voorzitter: de heer Bastiaens
College: wethouder Gerats
Griffie: mevrouw Leenders

De dames Van Haasen, Korsten en Leers.

De heren Limpens, Schulpen, Vrehan, Demandt, Es Sadki, A. Frijns en Wijnands.

Verder de dames Bastiaans (Radar), Hendriks en de heren Eeken (Wmo-raad) en Jaspers (Seniorenraad).

De **voorzitter** heet iedereen om 17.00 uur welkom. Vanavond worden de resultaten gepresenteerd en wordt er een blik geworpen op de toekomst.

Wethouder **Gerats** geeft een inleiding op het onderwerp. Hij gaat in op het ambitiestatement in relatie tot de positie van de mens daarin.

De vijftiger en zestiger jaren werden gekenmerkt door het medische model. Als je ziek was, werd je door de arts geholpen. Die kijk is in de jaren zeventig en tachtig veranderd naar een ontwikkelingsmodel (mensen kunnen zich ook ontwikkelen). In de negentiger jaren moesten mensen volop meedoen aan de samenleving: de participatiesamenleving. Tegenwoordig is ook daar kritiek op. Zo wordt men er zich steeds meer van bewust dat mensen beperkingen kunnen hebben en daardoor kwetsbaar zijn. Daar moet de overheid rekening mee houden. Ook op het gebied van vrijwilligers en bijvoorbeeld algemene voorzieningen zijn er grenzen. Die transformatie is een zoekproces dat gepaard gaat met experimenten.

Maastricht kijkt in eerste instantie naar de vrijwilligers (tenders). Daar gaat de gemeente nu flexibel mee om. De professionals (het sociaal team) krijgen een budget. Daarop is in 2015 gekort. Door onder andere buurtgericht werken moet de bezuiniging mogelijk zijn.

In het sociaal investeringsprogramma wordt aandacht besteed aan de algemene voorzieningen. Buurtgericht werken is een vorm van innovatie: integraal werken met zicht op de complete mens en op de hedendaagse behoeften.

De **voorzitter** constateert een omslag van productgerichte zorg naar maatwerk door de wijkteams. Hij geeft vervolgens het woord aan de heer Schroeders.

De heer **Schroeders** (ambtenaar) geeft een presentatie over de evaluatie proeftuinen in onder andere Caberg, Malpertuis, Malberg en Oud-Caberg. Het gaat in totaal om 14.000 inwoners. Sommige buurten kennen een gemêleerde samenstelling. Sommige buurten hebben specifieke problematieken.

In de proeftuin werken vele partners samen. Na twee jaar heeft er een evaluatie plaatsgevonden.

Dat heeft geleid tot samenwerking in een klein team met een zoektocht naar samenhang en samenwerking met als uitgangspunt: 1G1P1R: een gezin, een plan, een regisseur.

Al werkende blijkt dat een goede sturing belangrijk is (iemand moet trekker zijn; dat is in dit geval de gemeente). Ook belangrijk is de aanwezigheid in de buurt. Alleen dan is proactief en preventief werken mogelijk. Verder wordt de kracht meer bij de burgers gelegd. De burger wordt verantwoordelijk voor de oplossing van zijn problemen. Het zogenaamde 'laaghangend fruit' kun je met kleine inspanningen aanpakken. Het zwaartepunt ligt uiteindelijk bij meervoudige problematiek. Dat vergt veel tijd en inspanning. Daarbij zijn veel partners betrokken.

Het experiment moet worden doorontwikkeld, onder andere in buurten waar kansen liggen, zoals De Heeg, Mariaberg en Daalhof. Daarbij moet de burger nog meer een positie krijgen in het transformatieproces. Dat wordt onder andere met de burgertop (samen met de UM) verder besproken. In de toekomst wordt er nog meer gericht op verbindingen (jeugd, Wmo en participatie). Dat vergt een blikverbreding van alle organisaties.

Spreker noemt tot slot de Coalition of Willing: partners en geld bij elkaar brengen om de problemen in de buurt gezamenlijk aan te pakken.

De **voorzitter** geeft het woord aan de deelnemers voor een reactie.

Seniorenpartij (de heer Frijns) vindt de proeftuin een proces van vallen en opstaan. Het ging ook vaak om tegenstrijdige belangen. Dat is besproken en nu bestaat een sociaal team uit maximaal negen personen. Dat werkt efficiënter.

De Seniorenpartij heeft enkele kritische opmerkingen over het rapport.

- Cliënten boven de 70 jaar hebben zeer beperkt contacten gehad. Zijn er dan wel voldoende ouderen bereikt? Spreker vraagt om een verklaring.
- Het sociaal team is pas in 2014 een gekende partner geworden. Ook worden er maar weinig casussen opgestart in de wijk. Spreker vraagt om een reactie.
- De sociale wijkteams gaan ook in andere wijken opereren. Spreker vraagt naar de samenstelling van de teams en vraagt speciale aandacht voor de taak van de wijkverpleegkundige.
- Uit de samenvatting wordt duidelijk dat er nog veel werk verzet moet worden. Spreker wil weten hoe het succes wordt gemeten, welke parameters daarbij belangrijk zijn en wanneer er een volgende evaluatie gehouden.

De **voorzitter** beaamt dat de proeftuin niet succesvol was. Het is nu belangrijk om verbeteringen te bespreken en te realiseren.

Partij Veilig Maastricht (de heer Schulpen) constateert dat men een tijd zoekende is geweest. Dat is echter ten koste gegaan van de burgers. Spreker stelt voor om een loket in de wijk te openen waar burgers met hun vragen terecht kunnen.

SP (mevrouw Van Haasen) deelt mee dat ook de SP niet altijd enthousiast was over de proeftuin, onder andere wat betreft het gebruik van de zelfredzaamheidsmatrix. De bijstellingen in 2014 beginnen nu zoden aan de dijk te zetten. Spreekster constateert meerwaarde en merkt op dat dit geen wondermiddels is; is blij met de realistische toon van de evaluatie en benadrukt dat de proeftuin geen blauwdruk is voor andere wijken.

De SP heeft een aantal vragen en opmerkingen.

- Sluiten de proeftuinen in de nieuwe wijken aan op de bestaande activiteiten in de wijk?
- Wanneer is de volgende evaluatie?
- Spreekster vraagt aandacht voor de privacyaspecten bij deze werkwijze.

PvdA (de heer Es Sadki) heeft een aantal vragen en opmerkingen.

- Het is niet duidelijk wat men in de proeftuin precies gedaan heeft aan participatie.
- Hoe wordt de proeftuin verder vorm gegeven?
- De gemeente moet alle lagen van de bevolking faciliteren. Dat is tot nu toe niet gebeurd. Niet alleen welzijnsinstanties en zorgaanbieders, maar ook de burgers in de buurt moeten gefaciliteerd worden. Dat is belangrijk voor de sociale cohesie in de buurt. Hoe gaat de wethouder hier zorg voor dragen?
- Betrek burgers, organisaties en instellingen bij de activiteiten. Zij moeten kunnen meedenken over en meedoen met de te maken keuzes in de transformatie.
- De communicatie moet eenvoudig en begrijpelijker. Ambtenaren moeten op wijkniveau communiceren over de kadernota op de centrale ontmoetingsplekken in de wijken en niet in het gemeentehuis. Gaat de wethouder hier op letten?
- Er moeten voorwaarden worden geschapen, bijvoorbeeld op het gebied van wijkcentra, zodat iedereen mee kan doen.
- Bewaak de kwaliteit van het sociale team. Hoe doet de wethouder dit?

De **voorzitter** constateert dat de PvdA enkele zaken mist, zowel in de proeftuin als in de evaluatie.

Maastrichtse Volkspartij (de heer Vrehan) constateert een goede opsomming van de zaken die in het proces aan de orde zijn gekomen. Spreker heeft de volgende vragen en opmerkingen.

- De Maastrichtse Volkspartij vindt dat de inzet van eigen kracht en ook de algemene voorzieningen slechts matig aan bod komen in de evaluatie. De doelgroep heeft eerder vrij heftig gereageerd op de drie decentralisaties. Velen hebben hun eigen kracht nog niet gevonden.
- Het sociale wijkteam moet meer bekend worden in de wijk. Ook moet er meer aandacht zijn voor de wijkkracht.

- De scootmobieluitleen komt slechts summier aan bod. Gevraagd wordt om meer informatie hierover.
- De samenwerking komt ook te weinig in de evaluatie aan bod.
- Burgers moeten nauwer bij het proces betrokken worden. Spreker ziet uit naar voorstellen om dat te verbeteren.
- Waarom kunnen ouderen het wijkteam zo slecht vinden?
- Kortom: wat hebben we van de proeftuin nu echt geleerd?

VVD (de heer Limpens) is blij dat er een beweging is veroorzaakt richting inzet van de eigen kracht van de burger en zijn omgeving. Er is echter niet gemeten hoe de positie van de kwetsbaren in de samenleving is veranderd en of de voorgenomen bezuinigingen met deze aanpak kunnen worden gerealiseerd. Spreker vraagt verder een toelichting op het begrip Blauwe Zorg. De VVD gaat akkoord met de genoemde voorstellen, maar realiseert zich dat er nog veel water door de Maas zal vloeien voordat zaken daadwerkelijk gerealiseerd zijn.

D66 (de heer Wijnands) sluit zich aan bij veel eerder gemaakte opmerkingen en geeft aan blij te zijn met dit nieuwe werken. D66 heeft nog de volgende vragen en opmerkingen.

- Waarom worden de sociale teams verkleind nu ze meer werkzaamheden moeten gaan uitvoeren?
  - Met welke andere organisaties gaat dat gebeuren?
  - Wat zijn de mogelijkheden om de communicatie te verbeteren?
- Spreker ziet uit naar de reactie van met name de professionals.

GroenLinks (mevrouw Korsten) vond de evaluatie leerzaam. Het geeft inzicht in de cultuurwijziging van de drie decentralisaties. Zij heeft de volgende vragen en opmerkingen.

- Spreekster mist de organisatie van de vraagzijde; er wordt nog te veel geredeneerd vanuit de aanbodzijde. Zij kondigt aan daar een motie (Right to Challenge) voor in te dienen.
- De werkwijze kan geen blauwdruk zijn voor alle wijken. Spreekster vraagt daarom naar de vaste componenten van deze werkwijze, bijvoorbeeld met of zonder loket.
- Wat houdt de sturing van de gemeente in: alleen procesbewaking, bewaken van de financiën, of ook inhoudelijk?
- Wat houdt het concept van Blauwe Zorg in? Dat vergt een goede evaluatie van de ervaringen.

CDA (mevrouw Leers) constateert dat de opgedane ervaringen ook in andere delen van de stad worden ingezet. Zij heeft de volgende vragen en opmerkingen.

- Een regisseur (Sociale Zaken) is belangrijk voor de aansturing van het team.
- Ook een goede verbinding tussen jeugd en Wmo is belangrijk voor het slagen van het sociale team.
- Er is maatwerk per wijk nodig. Je moet rekening houden met de vraag en het aanbod van de desbetreffende wijk.
- Hoe zien de grote organisaties nu hun rol, nu de gemeente de regisseur is?

Een **deelnemer, dhr. Kellenaars** (van Trajekt) deelt mee dat zijn organisatie sinds 2012 betrokken is bij dit initiatief, onder andere met een buurtopbouwwerker en een maatschappelijk werker. Hij beaamt dat het in het begin een onduidelijke tijd was met te grote teams met teamleden met soms onduidelijke belangen. Daarvoor zijn maatregelen genomen. Het werkt nu – na een lange tijd – redelijk goed. Mensen kijken nu ook meer naar de kansen van de burgers. Er is echter nog veel winst te behalen in de buurt, onder andere door de inzet van de vrijwilligers. Verder moet duidelijk worden wat deze manier van werken oplevert, ook op het gebied van financiën.

Een **deelnemer, mw. Bastiaans** (van Radar) beaamt dat het in het begin een zoektocht was. Er zijn echter vorderingen gemaakt. Onder andere is er veel verbeterd op het gebied van samenwerking. Veel professionals waren in eerste instantie intens verbonden aan hun moederorganisatie. Dat is nu veranderd. De teams waren op zoek naar kaders. Dat heeft veel tijd gevergd. Ook de invulling van de sociale teams was een probleem. Nu blijkt dat de sociale teams vooral nodig zijn bij gezinnen met een multiproblematiek. Ook is de positie van het sociaal team richting jeugd en Wmo belangrijk.

De proeftuin heeft veel onder druk gestaan. De verwachtingen waren erg hoog en men zat erbovenop. Dat heeft er wel toe geleid dat andere initiatieven in de stad zich rustig hebben kunnen ontwikkelen.

De heer **Eeken** (voorzitter Wmo-raad) heeft een aantal aanvullende vragen. De proeftuin heeft niet lang genoeg geduurd om er een antwoord op te kunnen geven.

- Wat heeft de proeftuin aan resultaten opgeleverd op het gebied van informele zorg en wat zijn de aanbevelingen voor de andere wijken?
- Hoe heeft de relatie tussen informele zorg en formele zorg zich ontwikkeld?
- Hoe is de samenhang georganiseerd (een gezin, een plan, een regisseur) en welke lessen kunnen hieruit worden getrokken?
- Hoe heeft de cliëntondersteuning gewerkt? Een organisatie als MEE was nog erg onzichtbaar.
- Wat zijn de resultaten op het gebied van preventie?
- Hebben het verenigingsleven, kinderopvang en het CJG een functie gehad binnen de proeftuin?

De heer **Jaspers** (voorzitter Seniorenraad) prijst het initiatief met samenwerking tussen alle partijen. Hij ziet uit naar nieuwe mogelijkheden op het gebied van participatie.

Spreker benadrukt dat bij multiproblematiek vaak de context de bron van het probleem is. Maar het is ook de bron voor de oplossing. Hij stelt voor om daar aandacht aan te besteden.

Hij stelt verder voor om ook burgers in het sociale team op te nemen. Het gaat ten slotte om juist niet-professionele oplossingen. Een burger gebruikt niet de taal van de overheid of van de organisaties en ziet pragmatische oplossingen. Men moet gevraagd worden welke oplossingen zij voor ogen hebben. Professionals kunnen daar dan aan (mee)werken. Hij stelt voor om in de andere buurten met de burger te starten.

Een **deelneemster** vraagt welke landelijke concepten bekeken zijn waarbij eerder winsten zijn behaald. Zij vraagt ook naar de concrete winsten die zijn behaald.

De **voorzitter** geeft het woord aan de wethouder voor een reactie op hoofdlijnen.

Wethouder **Gerats** vindt het vreemd dat de commissieleden niet gecommuniceerd hebben met de sociale teams.

De **voorzitter** deelt mee dat dat hen verboden is.

Wethouder **Gerats** blijft pleiten voor een goede communicatie.

Hij deelt mee dat de proeftuin is vlotgetrokken door gemeentelijk ingrijpen (door kleinere wijkteams in te stellen en een goede coaching). Coaching kost per wijk per jaar 20.000 euro; verder bedragen de organisatiekosten 25.000 euro per wijk. De wethouder deelt mee dat de kosten per casus 700 euro bedragen. Daarvoor krijg je onder andere terug: mensen die weer werk vinden en bijvoorbeeld jongeren die weer naar school gaan.

Spreker beaamt dat de sociale teams de meervoudige problematieken moeten aanpakken. Sociale Zaken kan zich dan richten op de eenvoudiger zaken. Als het echt ingewikkeld wordt, komt het Veiligheidshuis in beeld met de persoonsgerichte aanpak.

Bij de verdere uitrol van de proeftuin moet aansluiting worden gezocht bij bestaande burgerinitiatieven. Ook moeten nieuwe processen goed gemonitord worden. Spreker zegt toe zaken als Right to Challenge hierin mee te nemen.

Blauwe Zorg is een project in Maastricht waarbij de verbinding wordt gezocht tussen eerstelijns-, Wmo-, jeugd- en specialistische zorg. Spreker benadrukt dat er ook andere boeiende initiatieven worden genomen in de stad.

De **voorzitter** stelt voor de vragen en opmerkingen te bundelen en te structureren en deze vervolgens te behandelen in een nieuwe sessie.

Seniorenpartij (de heer Frijs) is het ermee eens om vragen te bundelen.

De heer **Jaspers** (voorzitter Seniorenraad) stelt voor om ook aandacht te besteden aan het gezonder maken van de wijk. De GGD heeft op dat gebied al allerlei informatie, onder andere over de gezondheidsrisico's in een bepaald gebied. Ook de seniorenmonitor heeft op dat gebied veel informatie.

SP (mevrouw Van Haasen) heeft behoefte aan een raadsronde over dit onderwerp.

Maastrichtse Volkspartij (de heer Vreken) is het daarmee eens en pleit ervoor om ook de wijkteams hierbij te betrekken.

PvdA (de heer Es Sadki) vindt draagvlak belangrijk. Mensen moeten straks gemobiliseerd worden om iets te gaan doen voor de maatschappij. Spreker wil verder weten om hoeveel mensen in Maastricht-West gaat.

VVD (de heer Demandt) pleit voor een extra stadsronde en een raadsronde.

CDA (mevrouw Leers) vindt het verstandig om bij een extra stadsronde ook professionals (wijkteams) uit te nodigen.

Partij Veilig Maastricht (de heer Schulpen) pleit voor een extra stadsronde met deelname van burgers.

De **voorzitter** constateert een behoefte aan een nieuwe stadsronde met deelname van wijkteams en burgers.

Wethouder **Gerats** is blij met de interesse van de politiek (en van buiten de raad, onder andere van de Wmo-raad) voor de sociale teams en de wijken. Hij stelt voor om aan de hand van het verslag de hoofdvragen te destilleren en deze de komende tijd aan de orde te stellen.

Seniorenpartij (de heer Frijns) wil weten of er voldoende adequate mensen beschikbaar zijn voor de nieuwe sociale teams.

Wethouder **Gerats** benadrukt dat het belangrijk is dat de gemeente doorpakt. Alleen dan kan succes worden geboekt.

De **voorzitter** zegt toe een nieuwe stadsronde te organiseren. Hij benadrukt dat in de raadsronde geen raadsstuk voorligt en dat er dus alleen met moties zaken kunnen worden veranderd.

Wethouder **Gerats** is blij met de constructieve samenwerking.

De heer **Jaspers** (voorzitter Seniorenraad) stelt voor om de stadsronde in de wijk te laten plaatsvinden. Dit voorstel wordt door diverse aanwezigen ondersteund.

De **voorzitter** zegt toe die mogelijkheid te onderzoeken.

SP (mevrouw Van Haasen) stelt voor om de concrete vragen schriftelijk te beantwoorden en de meer algemene vragen in een volgende sessie te bespreken.

De **voorzitter** vindt dat een goed voorstel en sluit het overleg om 18.30 uur.